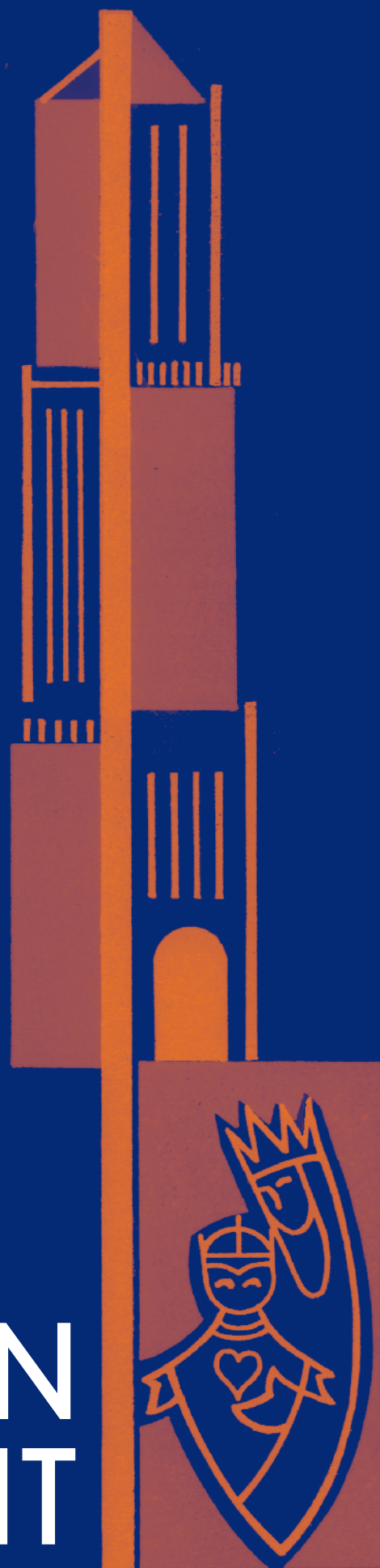

jaargang 88

nr. 2-2020

ONDER ONS

FRATERS VAN
UTRECHT

ONDER ONS

Dit tijdschrift wordt viermaal per jaar toegezonden aan familie, vrienden en relaties van de Fraters van Utrecht.

Adres redactie:

Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940
E-mail: redactieonderons@gmail.com

Hoofdreductie:

Frater Ton Oostveen
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940

Redactieleden:

Frater David Mullink
Frater Hans Wennekes
Fraterhuis St.-Jozef
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Mevr. Lineke van Wolferen
Van Goyenlaan 36
3723 GP Bilthoven
Dhr. Roland Enthoven
Mgr. Van de Weteringstraat 9a
3581 EA Utrecht
Margriet de Vries
Beurtschippershoek 6
3981 TB Bunnik

Administratie:

Aanmelding nieuwe abonnees,
adreswijzigingen e.d.:
Frater Wim Janssen
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940
IBAN: NL70 INGB 0000 4254 63
t.n.v. Administratie Onder Ons

Ontwerp omslag en Illustraties:

Frater Angelico Fennis z.g.

Druk:

Drukkerij Gregorius
Amsterdamsestraatweg 656d
3555 HX Utrecht

INHOUD

Van de redactietafel	fr. Ton Oostveen	pag. 3
Corona	fr. Ton Oostveen	pag. 4
Kort nieuws	fr. Wim Versteeg	pag. 5
Fr. Mullink 20 jaar vrijwilliger	fr. Hans Wennekes	pag. 6
Kloosterleven tijdens corona	dhr. Willem Wulfara	pag. 8
In memoriam fr. Ben Doodkorte	fr. Wilfried van der Poll	pag. 10
Plaatsnamen en heiligen	mevr. Lineke van Wolferen	pag. 12
Dementie of vergeetachtigheid	mevr. Anneke Vegter	pag. 14
Jubileum fr. Berno Spekschate	fr. David Mullink	pag. 16
Kijken in de ziel	fr. Ton Oostveen	pag. 18
Bericht uit Lodwar	Susan Ewoi en Simon Lokunyuk	pag. 20
Ons zijn voorgegaan:	fr. David Mullink	pag. 22
Financiële verantwoording	fr. Hans Wennekes	pag. 23
Een zomer op anderhalve meter	fr. Ton Oostveen	pag. 24

Een abonnement op 'Onder Ons' is gratis, maar het drukken en verzenden kost natuurlijk wel geld. Een vrijwillige bijdrage in de bestrijding van de kosten is dan ook van harte welkom! Bijdragen voor Onder Ons kunt u storten op IBAN: NL70 INGB 0000 4254 63 t.n.v. Administratie Onder Ons o.v.v. 'bijdrage Onder Ons'.

VAN DE REDACTIETAFEL

In de hoop dat het u als lezers nog steeds goed gaat, na het uitbreken van het coronavirus in maart, hierbij het zomernummer van Onder Ons voor 2020. We leven in een onwezenlijke tijd. Een pandemie die over de gehele wereld zijn spoor van ziekte en dood trekt. In dit nummer willen wij dan ook op verschillende niveaus aandacht besteden aan deze crisis. Zo hebben we onze gebruikelijke redactievergadering op 6 mei wat aan moeten passen. Niet alle leden konden of mochten aanwezig zijn, want het fraterhuis mag geen bezoekers ontvangen vanwege corona. Via e-mail en telefoon is er tegenwoordig echter heel wat mogelijk.

We hebben dit keer weer een aantal lezenswaardige artikelen en berichten voor u. Frater Alexius stuurde ons vanuit Lodwar, Kenia, enkele pakkende berichten geschreven door jongeren uit het straatkinderenproject. Ook in Kenia is het coronavirus doorgedrongen. De kinderen zijn allen terug in het centrum, maar ze zitten niet stil. Dat blijkt wel uit hun verhalen. De bijgevoegde foto's spreken voor zichzelf.

In de jubileumreeks van 2020 schrijft frater David een boeiend artikel over frater Berno Spekschate die dit jaar zijn 60-jarig kloosterfeest viert. In een van de volgende nummers van Onder Ons hopen we meer van hem te horen. Berno verhuist namelijk binnenkort van Almelo naar ons Fraterhuis Sint Jozef hier in De Bilt, een reden te meer om zijn werk in 'de Wonne',

waar hij nu mee stopt eens nader toe te lichten.

Mevrouw Lineke van Wolferen vervolgt haar zoektocht naar de betekenis van heiligennamen. Dit keer zijn het de namen van plaatsen in Nederland die de naam van een heilige dragen.

In onze ouder wordende gemeenschap van Sint Jozef komen we steeds vaker in aanraking met de ziekte dementie of Alzheimer. Mevrouw Anneke Vegter, zorgcoördinator bij de Medische Missie Zusters, hield in februari van dit jaar in ons Fraterhuis een interessante lezing over dementie en het herkennen ervan. We hebben haar bereid gevonden hierover een artikel voor Onder Ons te schrijven en over het leven met mensen die deze ziekte hebben. Voor veel van onze lezers denk ik een zeer herkenbaar maar ook leerzaam onderwerp.

Corona noemde ik al in de opening van dit redactieartikel. Dhr. Willem Wulfara schreef voor ons een helder verhaal over corona, besmetting en kleine woongemeenschappen zoals ons Fraterhuis Sint Jozef.

Dit artikel geeft een heldere en herkenbare uitleg over virussen. Frater Hans Wennekes had een interview met frater David Mullink over zijn twintig jaar vrijwilligers werk in het Bartholomeus Gasthuis te Utrecht.

Op de pagina met de financiële verantwoording vindt u een kort schrijven van frater Hans Wennekes over de giften voor het straatkinderenproject. Hier komt namelijk een kleine verandering in. Vanaf heden wordt u gevraagd om giften voor Lodwar Kenia niet meer te storten via het IBAN nummer van Onder Ons, maar rechtstreeks naar een daarvoor bestemd gironummer, zie daarvoor pagina 23. Alle giften worden door Hans persoonlijk beantwoord. Giften voor Onder Ons blijven gewoon welkom via het bekende nummer, zie pagina 2.

In onze vaste rubrieken Kort Nieuws en Ons zijn voorgegaan, wordt u helemaal bijgepraat over het wel en wee binnen onze Fratergemeenschap. De gedichten staan dit keer geheel in het teken van de coronacrisis.

Ik wens u allen, mede namens de overige redactieleden, een gezonde en zonnige zomer toe. Veel leesplezier en blijf gezond.

frater Ton Oostveen

CORONA

Een sluipmoordenaar
heeft heel de mensheid
in zijn kille greep.
Berooft ons van de vrijheid,
beknot ons gaan en staan,
en doodt die weerloos is
en oud van dagen.

Een carnaval des doods is het
daar in het diepe zuiden.
Vandaag nog vier je feest
en drink je op het leven,
dan stekt de adem in je keel
je vecht voor je behoud
met de dood reeds aan je bed.

Op-gehokt en opgefokt
redt men het vege lijf.
De wereld blijkt een dorp te zijn
waar niemand wordt ontzien.
Wie dacht dat alles maakbaar was
staat nu met lege handen.
De vijand blijkt onzichtbaar
maar brengt mensen bij elkaar.

Niets valt er meer te vieren
of doet ons samenzijn,
maar zie hoe creatief de mens
zijn weg vindt naar de ander.
De reis van het hoofd naar het hart
doorbreekt de macht van het ego.
Saamhorigheid is meer dan ooit
de kracht van ons bestaan.

De zegen van dit noodlot
is de redding voor ons mensen.
Nu blijkt dat je niet zonder kunt
als afstand wordt bedwongen
ervaren wij verbondenheid als
enig lijfsbehoud; in lichaam en
in geest geschapen voor elkaar.

frater Ton Oostveen

KORT NIEUWS

- Dit 'Kort Nieuws' begint met een voor de trouwe lezer bekend nieuwtje: de geboorte van liefst 20 eendenkuikentjes. Op 27 maart was het zover, moeder eend liep met enige trots rond in de binnentuin met haar pasgeboren kroost. Van de 20 jonkies overleefden er 12 maar deze 12 groeiden zeer voorspoedig op en zijn nu, na twee maanden, voorzichtig begonnen met enige vlieglessen. Voor de bewoners van het St. Jozefhuis is het een vermakelijk gezicht om de groei van de eendjes vanuit de gangen te volgen.
- 'Tussen kerk en samenleving'. Onder die titel verscheen op 13 maart het boek geschreven door pastor Gerard de Wit, bewoner van het St. Jozefhuis. Het geeft een boeiend verslag over een halve eeuw persoonlijke ervaringen van een sterk veranderende kerk in deze maatschappij. Zeer zeker de moeite waard om kennis van te nemen, het boek is te bestellen op www.boekscout.nl.
- Op 2 april ging frater David naar het ziekenhuis voor een kleine medische ingreep. Na twee dagen was hij weer thuis. Tot op heden is hij niet echt tevreden maar hij houdt de moed erin.
- Op 6 april kwam frater Hilarius ongelukkig ten val. Hij brak zijn heup en werd spoedig daarna geopereerd. Operatie geslaagd maar het herstel verloopt erg traag. Hij verblijft tot op heden in een revalidatiecentrum maar mag vanwege het coronavirus geen bezoek ontvangen.
- Op 27 april, Koningsdag, werd er in het St. Jozefhuis een Koningsquiz gehouden met vragen over het Koningshuis. Frater Ton Oostveen kwam als winnaar uit de bus gevolgd door pastor Gerard de Wit. Beiden ontvingen een leuk prijsje.
- Vanwege het dreigende coronavirus mogen er geen niet-bewoners (behalve personeel) binnen komen in huize St. Jozef. Gevolg: veel langharige bewoners, voeten die door lange nagels ietwat bekneld raken, fysiotherapeutische behandelingen die node gemist werden. Tot opluchting van velen verscheen op 5 mei onze fysiotherapeut weer. Bevrijdingsdag voor menig bewoner.
- Na rondom Kerstmis een weekje gelogeed te hebben in het St. Jozefhuis, heeft mevr. Ton Brouwer gevraagd of zij er definitief haar intrek kon nemen. Zo is zij, naast Carla van Thiel, Joke van Neerven en Josette Kersters, de vierde dame van de graalbeweging die bewoonster werd van huize St. Jozef.
- Het coronavirus is ook in Indonesië actief. Hierdoor werd een gepland feest voor 31 mei voorlopig uitgesteld. Op die dag zou gevierd worden dat frater Hieronimus 25 jaar frater is en zou frater Alfonsus zijn eeuwige professie doen. Vanaf deze plaats een hartelijke felicitatie aan beide fraters met de wens dat het uitgestelde feest naar tevredenheid zal verlopen.
- Op 28 mei werd afscheid genomen van Leo Zuiderwijk, coördinator in het St. Jozefhuis. Na 16 jaar werkzaam te zijn geweest was een groots afscheid op zijn plaats geweest, maar corona gooide roet in het eten. Het werd dus een kleinschalig afscheid met alleen bewoners en medewerkers. Wel werd Leo luid toegezongen, was er een gebakje bij de koffie en werd er op het eind een drankje geschonken. Voor Leo was het een verrassing dat zijn vader, echtgenote en twee dochters hem kwamen afhalen nadat hij door hen allen werd toegesproken. Het **echte** afscheid hebben we tegoed, dus ons wacht nog een grootse gebeurtenis.

frater Wim Versteeg

20 JAAR VRIJWILLIGER IN BARTHOLOMEUS GASTHUIS FRATER DAVID MULLINK

Frater David Mullink is nu 20 jaar een actieve vrijwilliger voor het Bartholomeus Gasthuis in Utrecht. Het is uitzonderlijk dat iemand van 82 jaar iedere week daar mensen bezoekt en deelneemt aan recreatieve en bezinningsmomenten voor staf en bewoners.

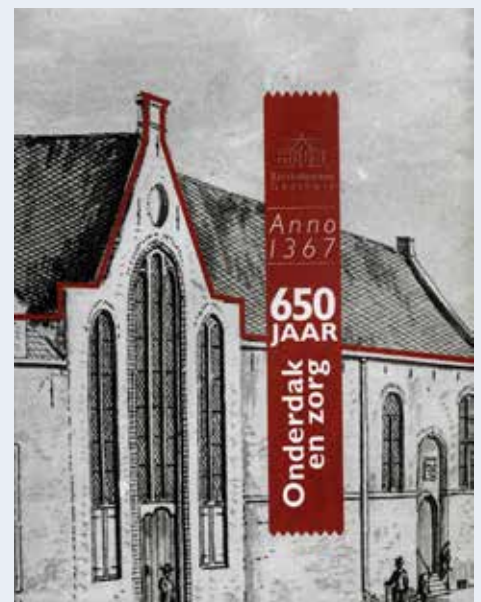
"Ik weet niet precies wanneer en hoe het begon," zegt hij. "Ik was in 1998 gestopt met lesgeven in Den Haag aan de School voor Mode en Kleding. Daarop ging ik naar het dekenaat om assistentie te verlenen zoals vergaderingen notuleren bij diverse werkgroepen, bijvoorbeeld Diaconie en het Seniorenpastoraat. Ik wilde ook werk doen dat dichtbij mijn frater-zijn paste. Enkele zusters van Liefde die bij ons in het Gregoriushuis zondags de Eucharistieviering bijwoonden, vroegen me met hen mee te gaan naar het Bartholomeus Gasthuis om met enkele ouderen in hun kamers gesprekken te voeren. Ik kwam er al eens per maand om een Franciscaan, Bob Schijns, assistentie te verlenen bij het klaarzetten van de misbenodigdheden en om als acoliet te functioneren in de Smeezaal. Ook bracht ik de communie naar ouderen op hun kamers die slecht ter been waren. Na afloop bleef ik hangen om een praatje te maken tijdens de koffie.

De zusters stelden voor om frequenter de ouderen in het Gasthuis te bezoeken omdat zij het voornemen hadden zich bij de zusters in Tilburg aan te sluiten."

Na een halfjaar notuleren en ander administratief werk bij het dekenaat vroeg pastor Theo de Wit: "David, voel je er iets voor om de Pastorale School te volgen?" Dat was een tweejarige cursus op Dijnselburg, gegeven op een school in Zeist. David begon met 18 studenten onder leiding van pastor Annelies van der Bogaard die mentor was. David: "Tegen het eind van de studie vroeg het Stiltecentrum me om er één dag per week te werken voor de opvang van mensen aan de rand van de samenleving. Zij kwamen voor een kop koffie en een gesprek. Die vraag kwam doordat ik geïnterviewd was voor het blad 121 waarin ik zei dat ik gestopt was met lesgeven en rondliep met ideeën om voor parochies iets te betekenen. Het hoofd van het Stiltecentrum heeft mij toen gestrikt, na een diepgaand gesprek over de inhoud van het werk. Dat heb ik lang en met veel plezier mogen doen totdat mijn gezondheid het niet langer toestond. Ik kijk dankbaar terug op deze periode waarin ik veel verschillende mensen een luisterend oor kon bieden."

David zocht na zijn leraarschap een invulling waarbij hij als frater, kloosterling en oudere dienstbaar wilde zijn voor de Utrechtse gemeenschap. Hij zocht bewust de doelgroep 'ouderen'. Met hen praten,

hen op hun gemak stellen en het gevoel geven dat ze er nog bijhoren ondanks dat ze niet meer zelfstandig thuis kunnen wonen. David vertelt: "Een gesprek met deze of gene is het werk wat ik nog steeds doe en waarvan zij weten: 'Hé dat is David, die komt voor ons.'"

De overgang van eigen huis naar verzorgingshuis is dikwijls geen eigen keuze. Veel ouderen hebben het moeilijk met die vaak noodzakelijke stap. David probeert in gesprekken mensen het vertrouwen te geven dat dit het beste is en dat het allemaal goed komt. Er zijn in het Bartholomeushuis 128 vrijwilligers op allerlei terreinen. "Ik ben een vrijwilliger pastoraal werker maar er is ook een mevrouw die (betaald) humanistisch geeft, dat is lichaam en geest, want er zijn mensen van allerlei denominaties. Van communist, christelijke kerken, moslims en humanisten. Toen destijds

de overgang kwam van spiritualiteit naar humanistiek, dacht ik: 'Lichaam en geest' klinkt allemaal mooi, maar in hoeverre bereik je daarmee de bewoner? Ik had het idee dat het geloof een beetje opzij werd gezet. Maar ik wilde het tijd geven. Ik ontdekte dat ze er op de eerste plaats was voor de mensen, een hart onder de riem steken, bijstaan in lief en leed. Ik werk nu met plezier met haar samen. Met deze mevrouw praat ik geregeld en zij weet dat ik de communie breng naar bewoners. Ik doe dat niet in de privékamer maar in de huiskamer. Iedereen kan meedoen. Ik gebruik een gebedenboekje voor zieken en ouderen, met verschillende varianten. Soms doen er drie mee, soms zes. Ik laat iedereen vrij om mee te doen. De mensen zien mij als vrijwilliger pastoraal werker die iedere vrijdag aanwezig is voor hen. Aanvankelijk ging ik op één ochtend naar alle zes huiskamers, daarmee ben ik gestopt omdat ik het rustiger aan moest doen," aldus David.

Sommige mensen maakten een enorme indruk op David door de gesprekken op hun kamers. Dan komen ze tot reflectie en vertellen over hun verleden, wat ze meegevoelt hebben, waarvan ze verdriet of vreugde ondervonden hebben. David: "Eén mevrouw is me in het bijzonder bijgebleven, ze was 105 jaar. Iedere vrijdag kwam ik bij haar en sprak over de missie waarin ik gewerkt heb en mijn bezoeken aan Lodwar in Kenia. Ik liet foto's zien van de kinderen daar en zij was zeer onder de indruk. Elke vrijdag had ze een bedragje klaar gelegd voor dit kinderproject. Niet open en bloot, dan kon het wel eens gestolen wor-

den. Ze stopte het in haar zakagenda en legde die onder het kussen in een stoel. Als ik dan kwam zei ze: "David, onder die stoel daar." Ze heeft dat volgehouden tot ze 106 jaar werd. Toen haar dochter naar Lemmer verhuisde, vroeg ze of haar moeder mee wilde naar een verzorgingshuis daar. Dat heeft ze gedaan, een jaar later is ze overleden."

In 2017 bestond het Bartholomeus Gasthuis 650 jaar. Toen dacht de directrice van het huis: "Ik nodig iemand van het Koninklijk Huis uit." Koningin Maxima had wel zin om naar het feest te komen. Voor dit jubileum is een tentoonstelling gemaakt die de koningin mocht openen. De organisator van de dag wilde vijf vrijwilligers aan koningin Maxima voor laten stellen die iets mochten zeggen over hun bewogenheid om in dit Gasthuis vrijwilliger te zijn. David werd hiervoor gevraagd als oudste vrijwilliger. Hij ziet dit als een hoogte-

puntje omdat hij de gelegenheid kreeg om voor de bejaarden te pleiten dat ze tijd kregen om te integreren in hun nieuwe woonplaats.

David kreeg zo'n drie jaar geleden een hartstilstand en was een poosje uit de running. Hij heeft zijn dienstverlening weer opgepakt maar minder frequent: "Ik luister naar de mensen, ga bij hen zitten en dan loopt het vaak uit naar een gebed of een korte bezinning."

Hij is blij dat hij nu de auto op de parkeerplaats mag zetten om de loopafstand te verkorten. Hij heeft het ook zeer gewaardeerd dat de humanistiek mevrouw hem dikwijls heeft gesteund toen hij revalideerde na zijn hartstilstand. David, bedankt voor je openheid en je aandacht en zorg voor de oudere mens die dikwijls zijn dagen moet slijten in eenzaamheid en voor wie jij een open hart hebt.

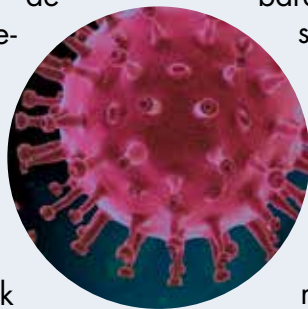
frater Hans Wennekes

EEN KLOOSTERLEVEN TIJDENS DE CORONADREIGING COVID-19 = CORONA VIRUS DISEASE 2019

Het Jozefhuis kende tot aan de corona-uitbraak in de samenleving een divers aantal bezoekers. Naast het personeel waren er de bezoeken aan de bewoners, de activiteiten van vrijwilligers, kapster, fysiotherapeut, pedicure en op de zondagen gelovigen uit de omgeving van De Bilt en Zeist. Ook waren er uitstapjes die met de busjes van de Bilthuysen gemaakt konden worden. Maar er kwam een einde aan. Om het virus buiten de deur te houden, zijn de bewoners teruggeworpen in een besloten gemeenschap. De contacten met de buitenwereld gaan via telefoontjes, e-mail en schrijven. De ongekende ervaring nu te maken te hebben met een wereldomvattende epidemie stort iedereen in verbazing, soms angst waarbij vaak ook de vraag: waar hebben we hier in vredesnaam mee te maken? Hieruit kwam het verzoek enige informatie te verschaffen over wat virussen zijn en hoe deze ziekten kunnen veroorzaken.

Met de uitvinding van de microscoop konden bacteriën en schimmels worden beschreven. Men kon waarnemen dat deze kleine organismen levend en dood weefsel als voedingsbron gebruikten om zich voort te planten. In de praktijk maken we dit zelf zichtbaar mee met schimmelgroei op bijvoorbeeld kaas, brood en nagels. In Frankrijk lukte het Louis Pasteur wel een vaccin tegen hondsdolheid te ontwik-

kelen, maar de veroorzaker hiervan zou te klein zijn om waar te nemen. Er werden filters ontwikkeld die bacteriën en schimmels tegen hielden, maar het filtraat bleek nog steeds ziekten te kunnen veroorzaken. Zonder te weten hoe deze zeer kleine nog onzichtbare deeltjes, die men virussen was gaan noemen, 'leefden', kwam men tot de ontdekking dat ze een levend weefsel nodig hadden om zich te kunnen voortplanten. Dit werd beproefd met bebroede eieren. Door filtraat met de nog onzichtbare/onbekende substantie in zo'n ei te injecteren, ontdekte men onder andere griepvirussen. In 1931 werd een enorme stap voorwaarts gemaakt met de uitvinding van de elektronenmicroscoop.

Hierbij werden virussen zichtbaar. Er werden allerlei onderzoeken gedaan om de samenstellende structuren/onderdelen te beschrijven en te benoemen. Dit lukte Rosalind Franklin in 1955: zij beschreef de volledige structuur van een virus. Haar werk zou mede de basis gaan vormen voor de ontdekking van onze erfelijke eigenschappen, vastgelegd door het DNA in onze chromosomen. Eenvoudig gezegd bestaat een virus met mens en dier als 'prooi' uit een enveloppe (dop) waarin men zich een gekookt ei moet voorstellen met een laag eiwit en een dooier als binnenste. De dooier

kan bij een virus bestaan uit DNA of RNA, de laatste onderdelen van ons erfelijk materiaal.

Uit allerlei onderzoek is de vraag gekomen of men virussen al dan niet als levende eenheid moet beschouwen. Voor 'niet levend' wordt onder andere aangevoerd dat virussen los van levende organismen (hier mens en dier) niet actief zijn. Virussen zijn afhankelijk van de stofwisseling in de cellen van deze organismen. Virussen hebben deze cellen nodig om zich voort te planten om zo zichzelf in stand te houden. Voor 'levend' kan men zeggen dat een virus actief wordt zodra het een gastheercel (bijvoorbeeld slijmcellen in mond en neus) binnen dringt. Wanneer een virusdeeltje in contact komt met een van onze lichaamscellen gaan structuren (op te vatten als sleuteltjes) aan de oppervlakte van het virus contact zoeken met structuren aan de buitenkant van de cel (op te vatten als slotjes). Wanneer de passende combinatie sleutel en slot is gevonden, kan het virusdeeltje de cel binnengaan. Wanneer het binnen is, wordt de buitenlaag afgeschud en komt het DNA of RNA (de dooier in het ei) vrij te liggen in de cel. Wanneer de inhoud uit DNA bestaat, gaat dit rechtstreeks naar de celkern, waarin zich ons eigen DNA bevindt. Het virus DNA nestelt zich op een van de chromosomen en gaat deze als kopieerapparaat gebruiken. Wanneer het virus RNA bevat (retrovirus), wordt dit eerst omgezet naar DNA en gaat dan pas naar de celkern.

Wanneer het virus voldoende kopieën van zichzelf door ons DNA heeft laten vervaardigen, vertrekt het virus DNA uit de celkern en worden buiten de kern binnen de cel nieuwe virusdeeltjes gevormd. Er zijn hierbij twee richtingen waar te nemen.

- Het virus kan 'slapend' aanwezig blijven in onze lichaamscellen, om alleen bij veranderende omstandigheden (bijvoorbeeld verzwakte afweer/immunititeit) actief te worden (zoals bij koortslip).
- Het virus wil actief andere cellen infecteren. In dat geval 'barst' de gastheercel en komen de virusdeeltjes in onze weefsels vrij om andere cellen te infecteren. Hierbij kan de inhoud van één 'gebarsten' cel tientallen andere cellen infecteren (zoals bij polio/kinderverlamming).

Om het virus te bestrijden, kan ons lichaam een aantal afweermiddelen in de strijd werpen. Allereerst de afweercellen welke de ziekteverwekker aanvallen en verder cellen, welke specifieke afweerstoffen (antilichamen) tegen alleen deze ziekteverwekker aanmaken. Dit proces heet actieve immunisatie.

Wanneer ons eigen lichaam niet snel genoeg of onvoldoende antilichamen aanmaakt, kan men gebruik maken van antistoffen van andere personen, die de ziekte met genezing hebben doorstaan. Deze antilichamen worden dan uit hun bloed verwijderd en bij ons ingespoten. Dit proces heet passieve immunisatie.

Bij de mogelijkheid tot vaccinatie probeert men een permanent kenmerkend deel op het omhulsel van de ziekteverwekker te vinden. Wanneer men geïnactiveerd virus met dit kenmerkende deel injecteert,

kan het lichaam antistoffen aanmaken zonder ziek te worden. Het probleem is dat een virus door mutaties redelijk vaak omhulselveranderingen kan tonen en het zeer lang kan duren, voordat men vaccins kan ontwikkelen. Als voorbeeld het aidsvirus (HIV) en hepatitis C, waarbij dat in de afgelopen 30-40 jaar nog niet gelukt is.

De bewoners van Huize St. Jozef behoren bij de oudere bevolkingsgroep. Zij hebben in hun leven al veel ziekteverwekkers meegemaakt, bestreden en overwonnen. Men mag en kan veronderstellen dat zij tegen de gangbare ziekteverwekkers een redelijk afweersysteem hebben opgebouwd. Met het ouder worden, komen ook de nadelen zoals het verzwakken van het afweersysteem. Bovendien komen er bij het ouder worden vaak andere kwalen bij zoals hart/longaandoeningen, hoge bloeddruk, suikerziekte, vaatverkalking. Ook is bij onderzoek naar verouderingsprocessen in ons lichaam gebleken dat ons lichaam niet uniform ouder wordt, maar dat delen/organen in verschillende mate verouderen. Ook de eigen lichaamsdiscipline speelt een rol. De bewoners en medewerkers, die elke dag met elkaar in contact komen en veelal redelijk aan huis gebonden zijn, wisselen onderling een permanente hoeveelheid bekende bacteriën en virussen uit. Hun afweersystemen zijn hier op ingespeeld. Het binnen brengen van een nog onbekende ziekteverwekker kan in een dergelijke gemeenschap forse problemen veroorzaken.

Onderzoek naar het coronavirus heeft duidelijk bewezen dat ver-

spreiding van het virus plaats vindt via ademhaling, waarbij hoesten en niezen de uitstoot verergeren. Het virus kan blijven plakken aan allerlei voorwerpen en kan enige tijd besmettingsgevaar opleveren. Bij contact met het gelaat kan het virus zich hechten aan de slijmvliezen van ogen, neus en mond. Het ziek worden van virussen is afhankelijk van de hoeveelheid waarmee men in contact komt. Bij een goed werkend afweersysteem

zal de ontstekingsreactie ongemerkt (subklinisch) verlopen. Het lichaam maakt antistoffen aan, welke men in het bloed kan terugvinden. Bij een ziekmakende hoeveelheid leken de longen aanvankelijk het doelorgaan. Bij een door veroudering verminderde longcapaciteit en een ontstekingsreactie in de longblaasjes vermindert de zuurstofvoorziening van het lichaam aanzienlijk. Vandaar beademingsapparatuur.

Intussen leert het onderzoek op overledenen dat het virus niet alleen de longen beschadigt, maar ook andere organen en systemen (bloed/bloedvaten) in het proces betreft. Ook denkt men bij zeer zieke kinderen een mogelijke variant/uitwerking van het covid-19 gevonden te hebben.

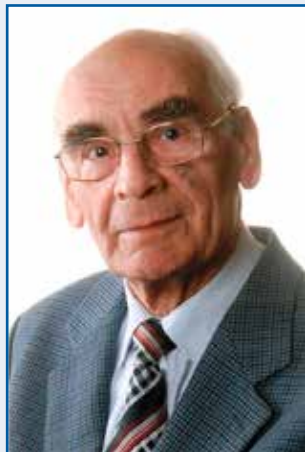
Alles overziende heeft men intussen wel enige kennis over dit virus vergaard, maar het zal zeker nog enige tijd duren, eer alle details bekend zijn en een gerichte behandeling en/of vaccinatie mogelijk is. Voorzichtigheid blijft dus geboden.

Willem Wulfara

Bronnen: naar Geneeskundige Literatuur

IN MEMORIAM FRATER BEN DOODKORTE

Op 26 maart 2020 overleed na een kortstondig ziekbed, op 96-jarige leeftijd frater Ben Doodkorte. Hij was op dat moment de oudste Frater van Utrecht in Nederland. Ben heeft, zoals in de avondwake gezegd werd, het licht van zijn doopkaars niet onder de korenmaat gezet. In dit In Memoriam willen wij terugzien op zijn zo rijke leven en hem de eer geven die hem toekomt. Redactie.

Geboren in Steggerda als vierde kind in een gezin van twaalf, krijgt Ben de kans om te studeren. Zijn vader is hoofd van de lagere school en wil dat alle kinderen deze kans krijgen. Door toedoen van zijn oom, frater Thomas, komt hij op het Juvenaat van de Fraters in Zeist. Zelf zegt hij over zijn keuze voor een kloosterroeping dat deze niet zo hoogdravend was: "Als je frater werd dan was je iemand." Ben blijkt een doe-man en kiest, na een poging op de ULO, uiteindelijk voor het vak metaal. Door de oorlogsperikelen van Wereldoorlog II doet hij zijn noviciaat in kasteel Heemstede te Houten. Hij kiest de naam Ludgerus. Daarna behaalt hij de Nijverheidsakte en wordt leraar op de Technische school in Borculo. Tot zijn grote verrassing wordt hij gevraagd een Technische School te beginnen in Lichtenvoorde. Zelf zegt hij hierover: "Ik twijfelde of ik wel de juiste man was voor deze taak."

Met voldoening kijkt hij jaren later terug op dit werk. Voldaan is hij omdat er ook plaats is voor de zwakkere leerling op de afdeling

speciaal onderwijs. In diezelfde periode is hij overste van ons huis in Lichtenvoorde. Tot op hoge leeftijd zal hij contact onderhouden met zijn collega's en vrienden uit die tijd.

In 1972 wordt Ben in het Algemeen Bestuur gekozen en treedt een tijd aan die voor de rest van zijn leven bepalend zal zijn. Besturen zit hem in het bloed. Hij hecht aan zijn inzichten en opvatting, wil goed geïnformeerd zijn en gaat niet over een nacht ijs. Tot tweemaal toe wordt hij benoemd als plaatsvervangend Algemene Overste. Ben wordt gevraagd om zitting te nemen in de commissie nieuwe leefregel. Hij blijkt een scherpzlijper als het om teksten gaat. Zelf zegt hij over die periode: "Terugkijkend kan ik zeggen dat het opstellen van een nieuwe leefregel voor mijn eigen vorming een heel belangrijke periode is geweest omdat ik mijzelf confronteerde met de vraag: hoe sta jij daar zelf in; wat vind jij echt waardevol. Dat was heel mooi werk, taai werk maar heel waardevol." Zijn reis als

bestuurslid naar Indonesië was voor hem heel belangrijk: "Je kunt ter plekke voelen, horen en ruiken hoe daar wordt geleefd. Dat was zeer vruchtbaar en dat merk je naderhand als er aan de bestuurstafel gesproken wordt over zaken uit die gebieden." Belangrijk in die jaren is ook zijn rol in de HUMO groep, een samenwerkingsverband tussen de congregaties: Huijbergen, Utrecht Maastricht en Oudembosch. Als secretaris trekt hij jarenlang zijn spoor in deze groepering. Na zijn bestuursperiode zet hij zich in voor de kansarmen. In Arnhem richt hij de werkgroep 'Dag van verzet tegen de armoede' op. Eenmaal bekend met de ATD Vierde Wereld beweging is Ben ook daar actief. Hij wordt voor ons als medebroeders een ambassadeur van de armen, houdt ons wakker en scherp en pleit voor soberheid en bewustwording. Ook de Ark beweging met haar zorg voor zwakbegaafden heeft zijn aandacht. Zolang hij mag rijden is hij op pad.

In al die jaren publiceert en schrijft hij eigen teksten. Hij bewerkt liederen en zet de tekst naar zijn hand. Zingen is zijn hobby maar maakt hij ook ten nutte voor de liturgie. In zijn uitvaartboekje komen we veel van zijn bewerkingen tegen. Eenmaal vanuit Arnhem verhuisd naar De Bilt blijft Ben actief. Zijn bijdrage aan ons maandelijks meditatieboekje REVO (*religieuze vorming*) zet hij door totdat de tijd van loslaten daar is.

Ben leeft zeer intens, zit uren te schrijven en onderstreept wat voor

hem belangrijk is. Hij kan niet anders en wil niet anders. Zijn gebedsleven is in al die jaren gegroeid naar een geheel eigen vorm. Hij zegt hierover: "De teksten die wij al honderden jaren zingen en bidden zijn voor mij onwezenlijk. Het is theologisch bedacht en ik wil bidden met woorden die echt zijn in mijn leven." Zo heeft hij een eigen gesprek met Jezus op papier gezet. "Die tekst heb ik bij elke Eucharistieviering bij me. Ik kan dan bidden met woorden die wezenlijk van mij zijn. Op die manier heb ik veel dagelijkse gebeden in mijn eigen woorden geschreven."

Toen ik op de kamer van Ben was om enkele karakteristieke spullen van hem uit te zoeken voor de avondwake, zag ik een enorme verzameling foto's van mensen. Medemensen van Ben. Naast de vele foto's aan de wand of op de kast, stond er zelfs een collage van foto's op zijn bureau. Allemaal mensen die zijn levenspad kruisten. Mensen waar hij een band mee heeft gehouden, ook na hun dood. En dan nog al die mensen met wie hij contact onderhield tot in de laatste weken. Dat blijkt wel uit het grote aantal rouwkaarten dat verstuurd is: 280 in totaal. Deze mensen waren niet bij zijn afscheid aanwezig, omdat de crisis rond het coronavirus dit onmogelijk maakte. Maar Ben heeft ze allemaal in zijn hart gesloten en dus waren ze aanwezig, want Liefde kent geen afstand en geen grenzen.

Dit is de wereld waarin Ben leeft. Religieus bewogen als hij is ziet hij elke mens als een medemens. De ene graag en de andere traag, maar toch... Daarnaast heeft hij

een zwak voor de armen, de on- en minvermogende. Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart, hoop der hopelozen, patrones van onze congregatie, is daarbij voor Ben een voorbeeld en stimulans. Dit zingt hij uit in het lied over Maria, 'Van Harte' dat hij bewerkt heeft op de ons zo vertrouwde melodie: 'O Moeder van het eeuwig woord'. We hebben het bij zijn uitvaart gezongen.

We kijken terug op het leven van een bevlogen en bewogen mens. De enorme lijst van werkgroepen en commissies waarin hij actief was, is indrukwekkend en overweldigend. Geen wonder dat er maar weinig tijd was voor een kopje koffie of avondrecreatie, want er was altijd wel werk te doen. De mensen die met hem vergaderen moeten een lange adem hebben want Ben blijft vragen en spitten in teksten, en problemen doorlichten. Dankzij deze werkhouding hebben wij, mede door zijn bijdragen, een rijke spirituele leefregel en een solide Constitutie.

Eenmaal in De Bilt neemt hij zich voor om alles wat hij in Arnhem deed af te bouwen. Geen activiteiten meenemen maar afwachten, kijken en luisteren of hij ergens toe

geroepen wordt. Wel maakt hij tijd vrij voor zijn hobby zingen. Ben wordt lid van een kamerkoor in Bilthoven. Ook is hij op verzoek nog enige tijd dirigent van de Schola Cantorum in de Sint Jozefparochie. Daarnaast vindt hij nu meer tijd voor persoonlijke verdieping. Zo hebben wij hem leren kennen, meegemaakt en onze verwondering uitgesproken tot de verstilling kwam. Ben raakte de greep op de tijd en de dingen kwijt. Dit paste niet bij hem en daar kon hij ook niet mee leven. In stilte is hij heengegaan, maar niet zonder hoop of geloof. Hij vertrouwt erop dat zijn leven doorgaat in éénheid met zijn God van Leven.

Ben bedankt voor jouw Zijn voor ons en zovele anderen. Wij vertrouwen erop, zoals ook jij dit deed, dat je opgenomen bent in een van de vele kamers in het huis van de Vader.

Een 'Weesgegroet' van zijn hand tot slot:

*Dag Maria,
vrucht van genade
Goede, God had jou in gedachten,
riep jou ten leven
tot mens, tot vrouw, tot moeder.
Goede, God gaf jou Jezus,
vrucht van je geloof,
vrucht van je overgave,
vrucht van je beschikbaarheid,
vrucht van je schoot.
Gelouterd ben je als moeder,
juist als moeder van Jezus.
Vergezelschap ons, zoekers,
dat ook wij in loutering leven in
Zijn spoor,
jouw spoor.*

*Namens fraters en bewoners
frater Wilfried van der Poll*

EEN NAAM IS MEER DAN U DENKT

PLAATSNAMEN VERNOEMD NAAR HEILIGEN

Wat zal de zomervakantie voor ons in petto hebben in deze coronatijden? We moeten het afwachten. Toch blijft het leuk te mijmeren over mooie uitstapjes. Zelf heb ik de afgelopen jaren een voorkeur gekregen voor West-Vlaanderen met zijn mooie heuvelland, de kust en vele musea. Op de reis daar naar toe passeer je enige kilometers na de Belgische grens de afslag 'Sint-Job-in-'t-Goor'. Een intrigerende naam en wat betekent het Goor? Het blijkt dat het Goor staat voor: moeras.

Waar wellicht de grenzen nog enige tijd gesloten blijven, kunnen we ons ook gaan richten op plaatsen in Nederland die naar heiligen vernoemd zijn en waarom ze deze naam hebben gekregen. Van onze lagere schooltijd kent u wellicht nog de topografische provinciekaarten met de rijtjes plaatsnamen die moesten worden opgedreund. Hierbij kent u vast nog wel **Sint-Annaparochie**, **Sint-Michelsgestel** en **Sint-Oedenrode**. Bij elkaar zijn er in Nederland ongeveer 30 plaatsnamen die beginnen met 'Sint'. Ook op Curaçao en Aruba zijn er een paar te vinden. Ik wil u graag wat vertellen over de heiligen waarnaar die plaatsnamen genoemd zijn. Enkele fraters die ik persoonlijk gekend heb, hebben voor hun kloosternaam deze heiligen gekozen.

We beginnen in het zuiden van ons land met het plaatsje **Sint-Gerlach** in de provincie Limburg. Deze plaats is genoemd naar de

H. Gerlachus van Houthem, die in de 12de eeuw geleefd heeft. Hij was van adellijke afkomst en leidde een vrij lichtzinnig leven. Toen zijn vrouw stierf, kwam hij echter tot inkeer. Hij ging op bedevaart naar Rome en Jeruzalem. Na zijn thuiskomst trok hij zich terug en ging als kluizenaar leven in een holle eik. Hij leidde een vroom leven en ging elke dag te voet op bedevaart naar Maastricht. De mensen bewonderden hem daarom. Sommigen werden echter jaloers en gingen klagen bij de bisschop. Deze liet de eik omhakken, ook omdat hij dacht dat Gerlach daar goudstukken verborgen hield. Toen bleek dat dit niet zo was, liet de bisschop van het eikenhout twee hutjes bouwen. Een kapel en een klein kluizenaarsverblijf. De H. Gerlach schonk voedsel aan de armen en edelen kwamen hem om raad vragen. Toen de kluizenaar stierf zou het water in de nabij gelegen put drie keer in wijn zijn veranderd. De legende vertelt dat een jongen door het drinken van het water met wat zand van het graf van Gerlach genezen zou zijn van een kaakabces. De feestdag van de H. Gerlachus wordt gevierd op 5 januari.

We reizen verder naar de provincie Noord-Brabant. Daar vinden we vlak bij Mill het dorp **Sint-Hubert**, genoemd naar de **H. Hubertus van Luik**. Hij was de laatste bisschop van Maastricht en leefde van 655 tot 727. Over zijn leven bestaan wel zeven beschrijvingen waaruit zijn legende is ontstaan. Hubertus was de zoon van een hertog en

H. Hubertus van Luik

had een hoge functie in Metz. Bij de geboorte van zijn zoon Floribertus overleed helaas zijn vrouw Floribanne. Hij trok zich terug in de Ardennen waar hij zich toedeed op het jagen van groot wild. Toen hij in het jaar 683 op Goede Vrijdag op jacht ging (hoewel dat zeer oneerbiedig was op die dag) bespeurde hij een groot hert. Hij joeg erachteraan met zijn honden. Toen hij het hert bijna te pakken had en het dier zich omdraaide, legde hij aan om het neer te schieten. Op dat moment verscheen er een lichtend kruis tussen de takken van het gewei. Een stem zei hem naar bisschop Lambertus van Maastricht te vertrekken om bij hem in de leer te gaan. Na zijn overlijden werd zijn stoffelijk overschot naar Andage overgebracht. Omdat dit al spoedig een bedevaartsoord werd, veranderde de plaatsnaam in Sint-Hubert. Omdat hij eens een man van hondsdelheid had genezen, wordt hij speciaal aangeroepen bij deze ziekte. Daar

toe wordt bij de bedevaart tegenwoordig nog het zogenaamde Hubertusbrood gezegend. De H. Hubertus is de patroonheilige van de jacht. In Nederland vinden we in Het Nationale Park De Hoge Veluwe het Hubertusslot. De zijvleugels van het gebouw vormen van boven af gezien een hertengewei. De naamdag van de H. Hubertus is op 3 november.

We slaan wat provincies over en gaan naar Noord-Holland. In de buurt van Alkmaar ligt de plaats **Sint-Pancras**, vernoemd naar de **H. Pancratius** die we kennen als één van de ijsheiligen. Behalve als plaatsnaam zijn er ook veel parochies, scholen, koren, voetbalverenigingen en scoutinggroepen naar hem vernoemd. De H. Pancratius leefde aan het eind van de 3de eeuw met zijn ouders in Klein-Azië. Hij werd al vroeg wees. Zijn oom reisde met hem naar Rome om een goede baan in het leger te regelen. Het liep echter anders. Hij kwam in

H. Pancratius

contact met christenen en raakte gefascineerd door hun moedig gedrag bij het verzet tegen de Romeinen. Hij kreeg als geloofsleerling les van paus Caius zelf en werd gedoopt. Hij liet zijn medegeleevigen delen in zijn vermogen, maar hij werd verraden en gefolterd. Uiteindelijk werd hij met een zwaardslag gedood. Zijn naamdag wordt gevierd op 12 mei. De naam van de plaats Sint-Pancras is ontstaan rond een kapel met die naam. Met de verheffing in 1487 tot parochiekerk kreeg de gemeente die zich rond kapel en latere kerk gevormd had zijn naam en bleef tot 1990 zelfstandig.

H. Isidorus van Madrid

De laatste provincie die we aandoen is Overijssel. Daar vinden we vlakbij Haaksbergen het dorp **Sint-Isidorushoeve**, vernoemd naar de **H. Isidorus**. Er zijn twee bekende heiligen met deze naam. Zo was er de H. Isidorus van Madrid. Hij was een vroom man en bad de hele dag, ook bij zijn werk op het land. De medewerkers gingen klagen bij de herenboer, die hem ging bespieden. Daar zag hij een wonderlijk tafereel. Terwijl Isidorus zat te bidden, pakten engelen de ploeg om de akker te bewerken. Ook liet hij een keer een bron ontspringen om de akkers te bevoeien. Hij gaf

wat hij kon missen aan de armen. Vijf eeuwen na zijn dood werd hij heilig verklaard en zijn naamdag is 15 mei. De naam Sint-Isidorushoeve is ontstaan door de bouw van een kerk met zijn naam als patroonheilige. Dit kerkdorp behoort nu tot de gemeente Haaksbergen.

Een andere heilige met dezelfde naam is de **H. Isidorus van Sevilla**. Hij was aartsbisschop en geschiedschrijver. Hij leefde in de vroege middeleeuwen. Hij kwam uit een familie van bisschoppen en zijn zus stichtte talrijke kloosters. Zelf liet hij seminaries oprichten. Hij schreef meerdere boeken en is vooral bekend als eerste samensteller van een encyclopedie. Ook schreef hij woordenboeken, theologische, taalkundige en natuurhistorische werken. Paus Johannes Paulus II benoemde hem in 2002 tot beschermheilige van het Internet. Hij wordt afgebeeld met een inktpot, een ganzenveer en een boek. Soms ook, vanwege zijn prediking, met een bijenkorf.

Van de ongeveer 30 plaatsen in ons land, genoemd naar een heilige, zijn er hier vijf heiligen beschreven. Wanneer u in de komende zomermaanden verplicht in Nederland moet blijven, kunt u overwegen een toeristenbedevaart te houden naar de naar heiligen genoemde plaatsen. Gezien het aantal zijn er voldoende bestemmingen uit te zoeken. Een plezierige zomervakantie in goede gezondheid en bij elke plaatsnaam... een naam is meer dan u denkt.

Bron: 100 Heiligen, Wikipedia en enkele andere websites

door Lineke van Wolferen

DEMENTIE OF VERGEETACHTIGHEID

Zorgcoördinator Anneke Vegter schreef op verzoek van de redactie een artikel over (leven met) dementie. Om te weten of het gaat om (ouderdoms)-vergeetachtigheid of dementie, is het goed de signalen van dementie te (her)kennen. Alzheimer Nederland hanteert 10 symptomen, die hieronder één voor één worden toegelicht:

- 1 Vergeetachtigheid
- 2 Dingen lukken minder goed (apraxie)
- 3 Verdwalen in tijd en plaats
- 4 Taalproblemen
- 5 Spullen kwijtraken
- 6 Verminderd beoordelingsvermogen
- 7 Terugtrekken uit sociale activiteiten
- 8 Veranderingen in gedrag en karakter
- 9 Onrust
- 10 Visuele problemen

1) Een van de meest voorkomende en bekendste symptomen bij dementie is vergeetachtigheid. Nieuwe informatie wordt niet meer opgeslagen en belangrijke gebeurtenissen uit het korte termijn geheugen worden vergeten, net als afspraken. Bij stress kan de vergeetachtigheid toenemen. Ook een lichamelijke oorzaak (bijvoorbeeld blaasontsteking) kan verwardheid veroorzaken. Daarom is het goed uit te sluiten dat er een andere oorzaak dan dementie is voor de verwardheid.

Een geheugentest bij de huisarts kan dementie vaststellen. Er zijn ook testen online, de uitslag kan aanleiding zijn tot een bezoek aan de huisarts: <https://dementie.nl/doe-de-geheugentest-zelf>.

2) Alledaagse handelingen zoals koken of koffie zetten lukken minder goed, maar ook bijvoorbeeld het regelen van de bankzaken geeft problemen. Dit wordt apraxie genoemd. Zo vraagt koken om plannen en organiseren en die hersenfunctie begint te haperen.

3) We vergeten allemaal wel eens iets: je staat in de keuken en bent vergeten wat je kwam pakken. Vaak herinneren we het ons na korte tijd weer. Verdwalen op weg naar slager of bakker (een vaste route) is zorgwekkend, net als moeite krijgen met het zeggen welke dag, maand of seizoen het is. Ook krijgen sommige mensen moeite met klokkijken.

4) Taalproblemen kunnen divers zijn. Mensen met dementie krijgen meer moeite met het volgen van gesprekken. Ook kan sprake zijn van woordvindproblemen, niet meer op namen kunnen komen van mensen of voorwerpen. Schrijven gaat soms minder vloeiend.

5) Iemand met dementie is zoekt vaak voortdurend naar zijn spullen zoals portemonnee en sleutels. Vaak liggen ze op onlogische plaatsen en herinnert iemand zich niet meer waarom hij ze daar heeft neergelegd.

6) Beoordelen of inschatten van situaties wordt lastiger en keuzes maken is soms moeilijk. Hierdoor kunnen aankopen uit de hand lopen en kan iemand onnodige

spullen aanschaffen.

7) Mensen met dementie trekken zich vaak terug uit sociale situaties zoals verjaardagen. Op de omgeving kan dit overkomen als desinteresse. In werkelijkheid doet iemand met dementie dit uit angst fouten te maken. Eenzaamheid ligt op de loer!

8) Veranderingen in karakter en gedrag, stemmingswisselingen komen vaak voor. Plotseling boos of achterdochtig, verdriet en ongeremd gedrag zijn symptomen van dementie. Bij ongeremd gedrag is soms sprake van onbedwingbare eetlust of in het openbaar ongepaste dingen zeggen.

9) Onrust is een veel voorkomend probleem bij mensen met dementie. Het lijkt of zij voortdurend op zoek zijn naar iets, waardoor zij veel heen en weer lopen. Die onrust leidt vaak tot slaapproblemen.

10) Terwijl de ogen goed werken, kan iemand met dementie moeite krijgen met lezen en contrast zien. Ook afstanden inschatten geeft soms problemen. Dit kan in het verkeer voor onveilige situaties zorgen.

Leven met dementie

Uit het bovenstaande blijkt dat leven met dementie zeer complex is. Dementie is meer dan vergeetachtigheid, van dementie kan je spreken wanneer er sprake is van ontwrichting van het dagelijks leven. Voor de persoon met dementie is het een hele klus om het leven te blijven leiden zoals hij dat gewend is. Beetje bij beetje zal hij de grip op het eigen leven kwijtraken. Belangrijk is om hem te blijven betrekken bij het dagelijks leven en

voor zover mogelijk hem zelf de regie te laten behouden. Ook wanneer dingen niet meer lukken, blijven zoeken naar mogelijkheden die nog wel kunnen, waardoor de persoon met dementie het gevoel heeft er nog bij te horen. Je nodig en nuttig voelen is van groot belang voor ieders welbevinden, dus ook voor iemand met dementie.

Wanneer bijvoorbeeld koken of koffiezetten problemen gaat geven, is de verleiding groot om het uit handen te nemen: "Laat maar, ik doe het wel." Maar de persoon met dementie krijgt zo het gevoel dat hij niks meer kan. Hij kan zich als een klein kind behandeld voelen. Met boosheid en irritatie tot gevolg. Het is dus goed om te kijken wat u samen kunt doen: u zorgt voor de koffie en de persoon met dementie zet de kopjes klaar en pakt koekjes.

Ook kunt u gebruik maken van het zogenaamde 'lerend vermogen bij dementie'. Het is belangrijk om dit onder begeleiding te doen van een ergotherapeut. Die gaat stapsgewijs aan de slag, waardoor het soms weer lukt om koffie te zetten en te koken via een vast stappenplan. Een ergotherapeut wordt vergoed vanuit de basisverzekering (10 uur per jaar).

In het beginstadium is het belangrijk iemand met dementie in het 'hier en nu' te houden. Het is in deze fase goed om te helpen herinneren welke dag het is en hoe laat het is. Dit kan met behulp van kleine dingen, bijvoorbeeld (voor)lezen uit de krant. Een 'dagklok' geeft de dag en maand aan. In vakjargon noemen we dit ROB: realiteit-oriëntatie-benadering. Het is niet de bedoeling de persoon met dementie steeds te corrigeren, maar hem

wel de juiste prikkels te bieden die aansluiten bij het hier en nu. Men zegt dat hiermee het proces van verwardheid vertraagd kan worden. Kleine aanpassingen, zodat duidelijk is in welk jaargetijde wordt geleefd. Heel praktisch: de winterjas van de kapstok halen als het zomer is. De dag van de week kan aangeduid worden door een vaste activiteit. Bijvoorbeeld op zondag ligt een liedboek op tafel, want men gaat naar de kerk of luistert naar een viering via tv of radio. Vasthouden aan gewoontes en routines geeft houvast.

In een later stadium van dementie is het juist belangrijk mee te gaan in de beleving. Dan heeft ROB weinig effect meer. Wanneer iemand dan praat over moeder alsof ze nog leeft, ga dan in gesprek en haal fijne herinneringen op aan moeder. De persoon corrigeren ("Hoe kan je moeder nog leven?") heeft juist een negatief effect waardoor er geen gesprek meer mogelijk is en boosheid overheerst. Corrigeren heeft bijna altijd een negatief effect. De persoon met dementie doet iets niet met opzet verkeerd. Corrigeren versterkt het gevoel van falen, waardoor de persoon met dementie misschien niks meer doet uit angst het verkeerd te doen. En stilzitten leidt tot achteruitgang.

Volgens Alzheimer Nederland voelt een meerderheid van de mantelzorgers voor mensen met dementie zich overbelast. Het is goed uw zorgen te delen met familie, kennissen of burens. Openheid over dementie is belangrijk, zowel voor de persoon met dementie als voor de mantelzorger. Hulp vragen vinden veel mensen lastig, maar gezien de impact van dementie op

de persoon en zijn omgeving, is het niet haalbaar dit alleen te doen. Een casemanager dementie is de persoon om u te helpen in alle fasen van dementie. De huisarts kan u na het stellen van de diagnose doorverwijzen naar een casemanager. Of haal eens vrijblijvend informatie bij een Alzheimer Café bij u in de buurt.

Bronnen: www.alzheimer-nederland.nl; www.dementie.nl

'Leven en Liefhebben met dementie, een praktische gids voor de eerste tijd na de diagnose', geschreven door Jeroen Wapenaar, Marcel Petit, Susanne de Jooode en Jos van der Poel.

'De dag door met dementie' door Anneke van der Plaats, een helder handboek.

Voor het gemak heb ik dit artikel geschreven als het om de persoon met dementie gaat over een hij, dit kan ook een zij zijn. Bewust schrijf ik over 'de persoon met dementie' en niet over dementerenden. Die vorm hanteert ook Alzheimer Nederland, omdat iemand een persoon is mét een ziekte en je niet je ziekte bent geworden.

Over mij:

Mijn naam is Anneke Vegter, 20 jaar werkzaam in de ouderenzorg waarvan veelal in de zorg rondom mensen met dementie. Sinds 2018 werk ik als zorgcoördinator bij de Medische Missiezusters, met als aandachtsgebied het welzijn voor alle zusters. Naast mijn betaalde baan ben ik vrijwilliger voor Alzheimer Nederland. Als bestuurslid in de regio Noordwest-Veluwe ben ik betrokken bij het Alzheimer Café in Harderwijk en Dementievriendelijk Harderwijk. Tevens ben ik ervaringsdeskundige: toen ik 17 was, kreeg mijn vader dementie.

JUBILEUM FRATER BERNO SPEKSCHATE

Vandaag willen we even stilstaan bij één van onze nog 'jonge' fraters, die eind mei toch ook zijn 80ste verjaardag heeft gevierd, maar tegelijkertijd dit jaar zijn 60ste kloosterjaar hoopt te bereiken. Wij noemen hem frater Berno Spekschate.

Bekende naam voor velen

Ja, de laatste fraters proberen allemaal zo oud mogelijk te worden. De meeste bekenden van de fraters kennen frater Berno wel of ze hebben wel van hem gehoord. Dat is toch de frater die in De Wonne in Almelo woont? Er zijn trouwens al heel wat artikelen over hem verschenen.

Frater Berno is nog steeds actief bezig en een bron van inspiratie voor jonge mensen in die woongemeenschap genaamd De Wonne. Berno heeft een bewogen leven achter de rug en heeft zoveel in zijn leven meegemaakt dat je daar alleen al een heel boek aan kunt wijden. Anton Spekschate, zoals hij bij ons binnenkwam, werd geboren in 1940 in Almelo en kwam naar het fraterhuis Sint Jozef in het tweede deel van de jaren '50 en werd juvenist. Hij ging studeren aan de kweekschool om onderwijzer te worden. Na deze eerste jaren met studies voor het kloosterleven en voor het onderwijzerschap trad hij op 13 augustus 1960 in, in het noviciaat van de Fraters van Utrecht.

Kloosterleven en onderwijs

Na een jaar noviciaat kwam Anton, die vanaf nu de naam frater Berno kreeg, al in het arbeidzame

kloosterleven terecht. Naast het religieuze leven maakte hij zich ook klaar voor het onderwijs waarin hij op termijn wel voor gevraagd zou gaan worden.

In 1963 had hij zijn studie afgerond en kwam zijn eerste benoeming. Hij werd gevraagd om onderwijzer te worden aan een lagere school te Amersfoort. Na deze eerste school kreeg hij benoemingen op meerdere scholen van de fraters.

HUMO

Eind jaren '60, nadat er zich in de katholieke wereld een grote omwenteling aan het voltrekken was, gingen ook de fraters nieuwe uitdagingen aan. In het noorden van Nederland startten zij met het onderwijs dat tot dan toe erg pover was geweest. Meerdere congregaties begonnen in Groningen met lesgeven. Er werd een samenwerkingsverband gesloten met vier congregaties. Dit werd de HUMO-groep. Hierin participeerden: de

broeders van **H** (Huibergen), de fraters van **U** (Utrecht), de broeders van **M** (Maastricht) en de broeders van **O** (Oudenbosch).

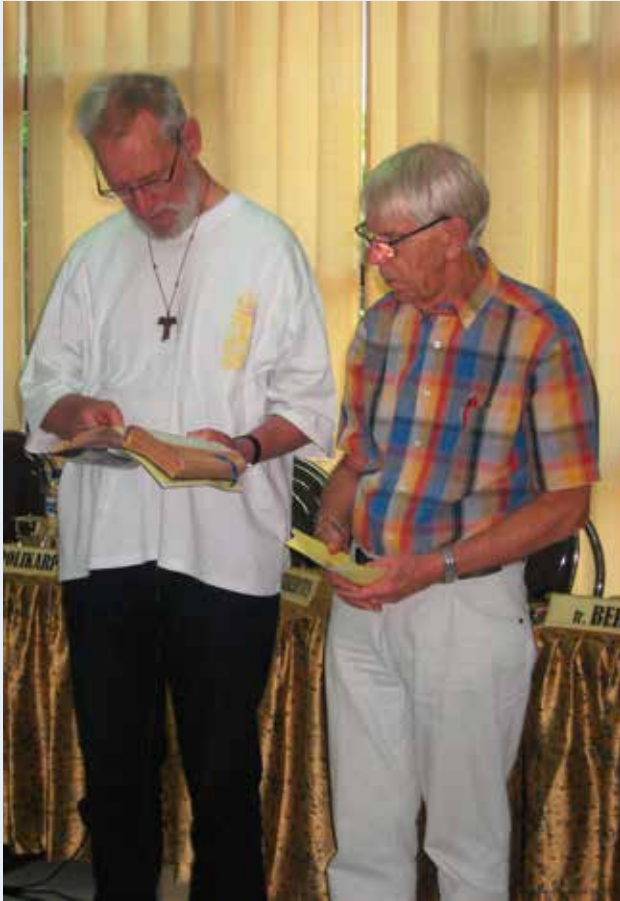
De deelnemende religieuzen voelden aan dat het hier klaar staan meer was dan alleen onderwijs te geven. Men had een nieuwe start gemaakt.

Berno heeft in het Groningse vele jaren zijn werk verricht. Eerst als leerkracht op meerdere scholen in het noorden van het land zoals in Eelde-Paterswolde en later als hoofd van de school in Sappemeer. In 1980 ging hij wonen in de Humo-groep 'Terebint' in Groningen. Ook zijn gewone leven stond nu in het teken van het dienstbaar zijn en klaarstaan voor de zwakkere in de samenleving.

Eind jaren '90 ging hij zijn schoolse activiteiten afbouwen en werd hij gevraagd ook in congregationeel verband werk te verrichten. Maar ook nu bleef men naar zijn hulp en inbreng zoeken.

De Wonne

Er bestaat in Enschede een werkgroep De Wonne, waar men mensen opvangt die tijdelijk assistentie nodig hebben. Nu was er in Almelo ook een groep geïnteresseerde mensen die dit soort werk wilden gaan beginnen. Na een grondige voorbereiding en hulp van velen, besloot men daar met een opvang te starten. Het is nu het jaar 2000 en Berno werd gevraagd om zitting te nemen in dit overkoepelende beraad. Het is een soort kerngroep die de groep aanstuurt en begeleidt en toeziet dat deze mensen geholpen worden.

Jozef in De Bilt / Zeist. Hoe mijn leven er na mijn 'pensionering' uit zal gaan zien, weet ik niet. Ik mag het wat rustiger aan gaan doen. Maar mijn liefde voor Gods werk en Zijn mensen blijft voor mij op de eerste plaats komen."

Bij de afronding van mijn verhaal wil ik graag een overweging aanhalen van de vroegere Abt van Berne Heeswijk, pater A. Baeten. Hij vertelt ons: "Waar enerzijds in het samengaan van een religieus met de medebroeders en -zusters de 'gemeenschap' centraal staat, is het ander-

zijds 'Missio', de zending die het verbond met de medemens bepaalt. De religieus verplicht zich door zijn geloften om deze zending op zich

te nemen. Hij wil in de samenleving realiseren wat hij als ideaal op zich genomen heeft, namelijk de toekomst van het Rijk Gods.

Een bijzonder aspect van deze verbondsverplichting met mensen is de solidariteit met hen, die in de marge leven en aan de kant staan.

Vooraf aan hen dient het Rijk van God gerealiseerd te worden, omdat zij in deze samenleving niet in tel zijn.

Zij zijn de kleinen in onze samenleving, die niet aan hun trekken komen. Vanuit de verbondenheid met God verbindt de religieus zich met hen, om hen te laten delen in zijn gaven van hart en handen..."

Berno, op deze manier wil ik jou van harte geluk wensen met je mooie leven en je hartelijk danken voor je 'medebroeder' zijn. Dank en alle goeds.

frater David Mullink

Congregatie activiteiten

Ondertussen werd hij in de congregatie ook niet vergeten en werd hij in 2002 gekozen tot lid van het Provinciaal Bestuur van de fraters. Ondanks het feit dat Berno woonde en leefde in Almelo, wel als een geïnspireerd kloosterling en kerkelijk geëngageerd medebroeder, zien we hem als een van de jongere voorgangers in Gods kerk, die helemaal bij ons hoort.

Over zijn werk en leven tot nu toe zegt hij:

"Mijn leven heeft een wending genomen waar ik nooit op gerekend had en wat niet te voorspellen is geweest. In mijn leven heb ik zo'n onwaarschijnlijke kracht mogen ontvangen van onze Schepper, dat ik een heel dankbaar mens ben."

"En nu zitten we al in het jaar 2020. In de komende tijd ga ik verhuizen naar het fraterhuis Sint

KIJKEN IN DE ZIEL (4) GELOVEN IN TIJD VAN EEN PANDEMIE

We leven in een tijd waarin de wereld op z'n kop staat. Het uitbreken van het corona virus doet onze samenleving op zijn grondvesten schudden. Het virus is onbarmhartig en maakt geen onderscheid. Jongeren wil het nog wel sparen, maar ook daar blijken uitzonderingen.

Is er nu echt geen macht of kracht die deze ellende kan stoppen?

We raken in verwarring en ons geloof, of wat daarvan over is, wordt stevig aan de tand gevoeld. Tot overmaat van ramp waren geen publieke vieringen in de kerken mogelijk. De gemeenschap waar jij je troost en steun bij vindt, is lamgeslagen. Zelfs de communie wordt ons onthouden. Pasen, het feest van de verrijzenis, wordt omgeven door meer dan vijfduizend coronaslachtoffers.

De sociale media, televisie en andere digitale hulpmiddelen heffen de verplichte afstand en het geïsoleerd zijn deels op. Wat blijft is het gemis van menselijk contact, een arm om je schouder, een knuffel, kus of bemoedigend schouderklopje. God, waar blijf je met je wonderen?

Een dergelijke pandemie werd in het verleden gezien als een straf van God voor het kwaad in de wereld. Gelukkig hebben de meesten van ons dit denken inmiddels verlaten. Waarom zouden we God ter verantwoording roepen voor iets dat we als mensheid zelf in het leven hebben geroepen? We kennen immers de wet van oorzaak en gevolg en deze is terug te voeren op ons eigen menselijk denken en handelen. "We ondervinden uitsluitend de gevolgen van onze gedachten," leert ons de 'Course in Miracles'. Elke handeling of daad van een mens, ten goede of ten kwade, heeft hoe dan ook gevolgen voor het hele universum, leert ons een universele wet. Onze kleine wereld waarin wij tot voor Wereldoorlog II leefden, is in minder dan vijftien jaar uitgegroeid tot een groot dorp. Een virus als corona werkt dan ook als een inktvlek. Ons reisgedrag, onze manier van leven en doen, de grote samenkomsten en megamanifestaties brengen dit ongewild met zich mee. Dit vraagt om een pas op de plaats. Het brengt ons tot het nuchtere besef dat we misschien anders moeten gaan leven. De verzuchting

dat men blij zal zijn als 'straks' alles weer bij het oude is, lijkt mij dan ook niet reëel. Wanneer wij, als deze coronacrisis onder controle is, gewoon op de oude voet verder gaan, hebben we van dit hele gebeuren niets geleerd.

Onze steeds groeiende wereldbevolking, vraagt om een herbezinning. Kunnen we andere wegen vinden om de aarde niet verder uit te putten en zijn we hiertoe samen ook bereid? Of, laten we ons opnieuw beheersen door macht-drinkende leiders en geld-gekke grootmagnaten? Gaan we door het milieu te bevuilen terwijl we, nu we een pas op de plaats maken, met eigen ogen zien wat wij met zijn allen aanrichten? Andere grote beschavingen zijn in het verleden aan deze zelfde verdwazing ten onder gegaan (o.a. Atlantis). De zichtbare feiten drukken ons met de neus op de werkelijkheid. Het Himalayagebergte is na 25 jaar weer zichtbaar omdat de lucht veel schoner is. De luchtkwaliteit in ons eigen land is sinds de lockdown een stuk verbeterd. De dagelijkse stroom aan files met alle kwalijke gevolgen is verdampt. Mensen

komen bij, nu ze verplicht zijn te stoppen met hollen. Dit brengt rust en bezinning. Waar zijn we mee bezig? Wij zijn als kinderen van de schepping co-creators, medescheppers dus. Maar 'co-' staat wel voor samen. Samen scheppend te werk gaan als beheerders en rentmeesters van deze prachtige planeet aarde. De Schepper heeft ons deze wereld toevertrouwd met de opdracht haar te beheren en te behoeden. Niet om haar uit te putten en te plunderen. En als wij dan medescheppers zijn, mag je op zijn minst verwachten dat we die Schepper van het Begin, de Bron van alle Leven, ook in ons leven erkennen. En aan dat laatste schort het steeds meer sinds de secularisatie zijn intrede deed. Secularisatie op zich is een goed gebeuren. We zijn een kerk van het volk, godsvolk onderweg. Maar laten we niet met alle vernieuwingsdrang het kind met het badwater weggooien. Juist op een moment als nu, schenkt diezelfde Schepper ons een gouden kans. Het is nooit te laat om je Meerdere te erkennen of op je schreden terug te keren. Een herijken van ons geloof kan wonderen verrichten.

In deze tijd van stress, spanning, onderliggende angst en onzekerheid zoeken mensen naar houvast. Het lezen van spirituele boeken is voor mij, en velen met mij, een goede stap geworden. Daarnaast geeft meditatie en de meditatiecursus mij de broodnodige rust en verdieping. Yoga blijkt ook een goede hulp. In beide gevallen bouw je mentale weerstand op tegen alle zojuist genoemde valkuilen, want dat zijn het. Nog mooier wordt het als je in deze tijd van bezinning ontdekt wat voor jou de

zin van het leven is. Hoe doe je dat? Uit eigen ervaring weet en herken ik wat de eigentijdse mysticus Joel Goldschmidh zegt: "Wie de kracht in zichzelf gevonden heeft door rust, stilte, meditatie, bezinning en gebed, maakt contact met zijn diepste (*goddelijke*) energielagen. Dan heb je eindelijk je innerlijke Zelf gevonden. Wie zover gegroeid is, beseft dat hij/zij één is met alle mensen, dieren en dingen. Hij weet nu dat alles invloed heeft op alles. De universaliteit van deze waarheid is in alle geschriften van de grote geloofsstromingen terug te vinden." Voor mijzelf is hierin het gebed van Jezus op de laatste avond van Zijn lijden het ankerpunt in mijn leven geworden: "*Moge ze allen één zijn, zoals U Vader het bent in Mij en ik in U. Moge ze één zijn in ons, opdat de wereld gelove dat U Mij hebt gezonden.*" Wanneer we ons de éénheid met al het geschapene realiseren, worden we liefdevoller, zachtaardiger, geduldiger en begrip-voller. Dan vervullen we de grote leer van Jezus: "Heb uw naaste lief, die is als uzelf." Waarom? Doordat we in alle omstandigheden het Licht van de Eeuwige zien in de mens en in het universum van Gods schepping. Het is deze geestelijke mens die de heerschappij over de hele wereld heeft gekregen als co-creator. Dat is de mens die gedragen wordt door Liefde als drijfveer. Dat is de mens die vanuit onvoorwaardelijke Liefde handelt en leeft. En dat is heel iets anders dan gedreven worden door macht, bezit, geld of ego.

En het coronavirus? Het is een gegeven waar niemand omheen kan, je kunt het niet afkopen. Wat we wel kunnen is ons niet laten leiden door angst, vrees of onrust.

'Het is nooit zo donker, of het wordt weer licht,' leerde ik van mijn moeder. Ook hier komen we doorheen. Dit diepe vertrouwen haalt de kracht uit angst, vrees of onrust. Niemand gaat voor zijn tijd, maar we hoeven de dood ook niet uit te lokken door onnodig risico of onvoorzichtig onverschillig handelen. Ook niet als we denken dat wij geen risico lopen omdat wij sterk genoeg zijn. We zijn als mensen verantwoordelijk voor elkaar. Jij overleeft het misschien maar die ander mogelijk niet.

Mocht ons sterven corona, kanker, hartfalen of welke ziekte ook als oorzaak hebben, en dokters en verpleging gedaan hebben wat ze konden, dan hoop ik dat u net als mijn moeder sterk genoeg in uw geloof bent. Zij leerde mij hoe te sterven. Toen ze wist dat ze zou sterven (1982) kon zij zeggen: "Als het mijn tijd is, ik ben bereid. Ik heb een mooi leven gehad, maar als het mijn tijd is, ik ben bereid." Haar geloof en vertrouwen dat de dood niet het einde is, gaven haar de kracht ons te troosten en te bemoeiden bij het afscheid.

Geloven is een werkwoord en geloof komt je niet aanwaaien. Je moet er dagelijks aan werken en niet alleen in tijd van nood. Wel heb ik geleerd en ervaren dat lijden, tegenslag of crisis helende fasen in ons leven kunnen zijn, omdat we er gelouterd uitkomen. Het is maar hoe je er tegenaan kijkt. Is uw glas halfvol of is het halfleeg? Een positieve houding doet wonderen en Paulus zegt: "Vrees duidt op gebrek aan liefde en vertrouwen."

frater Ton Oostveen

BERICHT UIT LODWAR – KENIA

IK WIL OP EEN DAG LERAAR WORDEN

Mijn naam is **Susan Ewoi**. Ik ben 19 jaar en zit nu in klas 4, Kataboi Girls Secondary School. Dit is een school ongeveer 90 km ten zuiden van Lodwar. Mijn familiesituatie is ingewikkeld. Mijn ouders hadden drie kinderen: mijn tweelingzus en ik en een jonger broertje. Mijn vader werkte als politieagent in Naivasha, een stad in het centrum van Kenia en mijn moeder was zakenvrouw in Turkana County. Mijn vader kwam dus maar af en toe thuis. Hij stierf in 2010 aan een chronische longziekte. Mijn moeder besloot na de dood van mijn vader te verhuizen naar Lodwar in Turkana County. Na een maand stierf mijn moeder door bloedarmoede in het Lodwar District Hospitaal. Daarna werd het leven erg moeilijk, de wereld werd erg wreed en hard voor ons. We bleven alleen met een broertje van vier jaar oud achter. We hadden

niemand om voor ons te zorgen, ons eten te geven of ons schoolbenodigdheden te geven. Datzelfde jaar stierf ons broertje door ondervoeding. Op dat moment zaten mijn tweelingzus en ik in klas twee van de basisschool. We woonden bij onze oma die erg oud was en zwaar gehandicapt. We besloten de straat op te gaan om voedsel te zoeken. Het leven op straat was erg zwaar, we werkten om te eten maar dikwijls aten we uit de vuilnisbakken omdat bijna nooit iemand ons werk gaf. Tijdens ons ronddolen op straat kwamen we in contact met een sociaal werker van Nadirkonyen. Na een aantal gesprekken mochten we mee naar het centrum en kregen daar beiden een plaatsje. Vanaf de straat werden we naar het katholieke centrum Nadirkonyen gebracht.

In het centrum kregen we alle basisbehoeften zoals eten, kleding, onderdak en medische zorg. We voelden ons ook verzorgd en geliefd bij het gehele personeel. We hebben alles ontvangen wat we nodig hebben voor onze ontwikkeling. Het leven in het centrum was leuk en sindsdien heb ik een grote droom in mijn leven. Later werden mijn zus en ik naar de basisschool gebracht om mijn opleiding voort te zetten.

Ik wil op een dag leraar worden. Ik bewonderde het lerarenberoep toen ik in Nadirkonyen Center was. Ik vond de manier waarop onze leraren ons les gaven leuk. Ze stonden altijd voor ons klaar. Als we

fouten maakten, corrigeerden ze ons en lieten ze de juiste weg zien. Ze leerden ons ook over onze rechten, morele waarden, vooral christelijke waarden. Ik zou graag de volgende jonge generatie willen leren, niet alleen over wetenschap, maar ook over de zin van het leven. Ik hou van zingen en bedank het programma voor de muzieklessen. Muziekles heeft ons geholpen om onze talenten te ontdekken en te koesteren. Het programma heeft veel levens van Turkana-mensen direct of indirect veranderd. Ik heb veel formele Nadirkonyen-begunstigden gezien die nu in Turkana County en daarbuiten werken als leraren, artsen, accountants, politieagenten, enzovoort. Er zijn er nu zo veel die samenwerken met de NGO's. Ik weet zeker dat mijn leven ooit zal veranderen als ik me concentreer op mijn studie, mijn talenten gebruik en een goed mens word.

Ik wil alle donateurs bedanken voor hun bijdrage aan het programma. Mijn speciale dank gaat uit naar Br. Hans Wennekes die onze toekomst altijd heeft beschouwd als zijn belangrijkste doel in zijn leven. Zelfs nu hij zich heeft teruggetrokken uit het programma, blijft hij ons helpen door te zoeken naar financiering voor Nadirkonyen. Al uw steun helpt Turkana-kinderen echt om een beter leven te leiden.

door: Susan Ewoi

IK WAS DE KOSTWINNER VAN ONS GEZIN

Mijn naam is **Simon Lokunyuk**. Ik ben opgevoed door mijn alleenstaande moeder. Ik heb een broer en een zus. We wonen in een klein Mayata-huis. Mijn vader stierf bij een dodelijk ongeval in Kapengurui, een naburige provincie. Na zijn dood begonnen de problemen. Dorpsbewoners hebben ons land ingenomen waar het huis is gebouwd. Mijn moeder werkte niet, dus ik ging naar de straat om eten te zoeken. Ik was de kostwinner van ons gezin. Ik zocht naar werk om voedsel voor ons gezin te kopen. Ik veegde veranda's van de huizen van zakenmensen om voedsel te kopen. Maar soms had ik niets om mee naar huis te nemen. Ik bad onvermoeibaar om een sponsor voor mijn opleiding te krijgen.

In 2013 kreeg een sociaal werker van Nadirkonyen mij in het oog. Na een aantal gesprekken op straat mocht ik naar het centrum komen. Toen ik bij het Centrum kwam, kreeg ik alles wat ik nodig had. Ik was heel blij dat ik in het centrum was. Ik probeerde me

goed te gedragen omdat ik weet dat ik uit een arm gezin kom en als ik verkeerde dingen zou doen, zou ik misschien weggestuurd worden uit het centrum, dacht ik. Ik sluip nooit uit het centrum of vocht niet met mijn vrienden.

Ik ging naar de gemengde basisschool van Lodwar. Het leven in het centrum is veel beter dan op school. Op school moet ik heel vroeg opstaan om mijn huiswerkopdrachten te maken. Er geen uitgebalanceerd dieet zoals in het centrum en de slaapzaal waar ik verblijf was niet in goede staat. Ik werd bedreigd door de grote jongens, maar toen ik hierover aan de leraar rapporteerde, gaf de leraar mij de schuld dat ik degene was die hen stoorde. Maar ik moet me de nieuwe leefregels eigen maken zodat ik op een dag mijn droom kan verwezenlijken. Ik ben goed in taal en rekenen, dus ik heb veel vrienden op school. Nu zit ik in klas 8 en concentreer ik me op mijn studie om bij het eindexamen goede resultaten te halen om naar de middelbare school te kunnen.

Als ik groot ben, wil ik neurochirurg worden, een arts gespecialiseerd in hersen-, long-, nier- en leverproblemen. Het aantal neurochirurgen is zeer beperkt in het land. Ik wil de beroemdste neurochirurg zijn van het land en van de wereld. Ik wil ook het leven van mijn familie verbeteren en arme mensen en

weeskinderen helpen en de volgende generatie aanmoedigen hoe belangrijk onderwijs is, vooral voor straatkinderen in Lodwar.

Mijn grote hobby is tekenen, daarvoor gebruik ik mijn vrije tijd meestal. Ik kan mijn tekentalent ontwikkelen om er ooit de kost mee te verdienen als dat nodig mocht zijn. Ik hou van tekenen en schilderen van foto's en plaats ze op de muur van het huis. Ik heb toen ik in 2017 in de vijfde klas zat de eerste prijs van de tekenwedstrijd gewonnen, georganiseerd door Jubilee Insurance in samenwerking met Kenya Primary Teachers Association. Ik was trots op de eerste plaats omdat er veel deelnemers waren. Ik help mijn vrienden ook met het tekenen van vooral kinderen uit het centrum. Ik moedig mijn vrienden ook aan om hun talent te ontdekken en het voor andere mensen te gebruiken.

Ik dank alle medewerkers van Nadirkonyen, het management en de donoren voor hun steun aan alle begunstigden van Nadirkonyen. Ik adviseer alle kinderen om uw kansen goed te gebruiken voor een betere toekomst.

door: *Simon Lokunyuk*

ONS GEBED WORDT GEVRAAGD VOOR DE VOLGENDE DIERBARE OVERLEDENEN:

- 26 – 03 – 2020 Frater Ludgerus – Ben Doodkorte, in de leeftijd van 96 jaar, in het fratershuis te De Bilt.
- 20 – 04 – 2020 De heer Jeroen Kingman, in de leeftijd van 53 jaar te Putten.
Jeroen was jarenlang onze eerste kok in het fraterhuis te De Bilt.
- 08 – 05 – 2020 Mevrouw Betsie van Zanten, in de leeftijd van bijna 65 jaar, te Ruurlo.
Zij was de schoonzus van frater Kees van Rooden.
- 13 – 05 – 2020 De heer Wilhelmus Johannes (Willy) Groothus, in de leeftijd van 88 jaar te Groenlo.
Hij was zwager van frater Hans Wennekes.
- 14 – 05 – 2020 De heer Frans Thomesen, in de leeftijd van 86 jaar, te Oldenzaal.
Hij was een zwager van frater Hans Wennekes.
- 21 – 05 – 2020 De heer Joop Nichting, in de leeftijd van 80 jaar, te Zeist.
Hij was samen met zijn vrouw Corry een trouwe kapelgast bij ons in De Bilt/Zeist.
- 23 – 03 – 2020 Mevrouw Christien Verkoeijen–Visschers, in de leeftijd van 61 jaar, te Arnhem.
Zij was oud-medewerkster in de huishoudelijke dienst van het St. Eusebiushuis in Arnhem.
- 31 – 05 – 2020 Johanna Helena “An” de Vreede, zuster Annemaria,
in de leeftijd van 92 jaar, te Nijmegen.
Zij was medezusters van onze Medische Missiezusters.
- 10 – 06 – 2020 Maria Hermana Antoinette Oosterlaken–Geels, in de leeftijd van 86 jaar, te Amersfoort.
Zij was samen met haar man een trouwe kapelganger.

*ACHTER DE HORIZON LIGT, NAAR WIJ HOPEN,
DE REDEN VAN ONS MENSELIJK BESTAAN.
AL RAKEN ONZE VOETEN STUKGELOPEN,
EENS GAAT HET PARADIJS VOOR IEDER OPEN:
WANT ONWEERSTAANBAAR TREKT DE HORIZON ONS AAN.*

(ANTOON CLEMENS, FRATER SERVUS)

FINANCIËLE VERANTWOORDING

GIFTEN VAN MAART - MEI 2020

VOOR ONDER ONS

MAART 2020

03	WAGM	€ 20,00
24	AAJO	€ 50,00
26	HAK	€ 100,00
27	JPMvV	€ 30,00
29	AVAD	€ 25,00
30	MCAvdP	€ 50,00
31	GMF	€ 30,00

APRIL 2020

14	GJJvE	€ 30,00
19	AAvW	€ 50,00
20	MLK	€ 25,00
26	HMK	€ 25,00

MEI 2020

1	MTJA	€ 30,00
4	HAvdL	€ 15,00
11	MWJvR	€ 20,00

VOOR FRATERS IN KENIA

MAART 2020

27	JPMvV	€ 50,00
----	-------	---------

APRIL 2020

26	HMK	€ 40,00
----	-----	---------

MEI 2020

19	CLB	€ 100,00
20	ATM	€ 100,00

*Hartelijk dank voor uw welkome giften
Frater Hans Wennekes*

Het tijdschrift van de Fraters van Utrecht 'ONDER ONS' is een familieblad en verschijnt 4 keer per jaar voor familieleden, vrienden en relaties. Er wordt geen abonnementsgeld gevraagd. We zijn dankbaar voor de giften die binnenkomen om het tijdschrift in stand te kunnen houden. We vermelden dan ook de binnengekomen giften op een wat anonieme wijze.

Het account nummer is; IBAN: **NL70 INGB 0000 4254 63 t.n.v. Administratie Onder Ons**, zie pagina 2 van dit nummer.

In ieder nummer is een bijdrage over het werk van de Fraters in Kenia over het project van de straatkinderen Nadirkonyen. Ieder kwartaal verschijnt er een Nieuwsbrief van dit project die wordt verstuurd naar geïnter-

resseerden die zich daarvoor aangemeld hebben. Onderaan de brief is het accountnummer van dit project vermeld: IBAN **NL 89 ABNA 0231 687 338 t.n.v. Congregatie v.d. Fraters van Utrecht**. Street & Exploited Children Programme. Betalingskenmerk 1544 Lodwar.

Lezers van Onder Ons doneren ook giften voor dit project en gebruiken het accountnummer van Onder Ons. Dit geeft verwarring omdat gevers die het accountnummer van het project gebruiken hun initialen niet zien in Onder Ons en dan twijfelen of hun donatie wel op de goede plek is ontvangen. We zullen vanaf nu onder het Kenia artikel ook het accountnummer van het project vermelden. Op ontvangen donaties wordt vanuit het project gereageerd.

EEN ZOMER OP ANDERHALVE METER

Wie heeft er niet naar uitgezien,
een zomer met veel zon.
Fijn pootjebaden aan het strand,
totdat in maart corona kwam
en bijna niets meer kon.
We dachten, ach dit gaat voorbij,
straks wordt het wel weer beter,
maar tot op heden zit je nog
met die anderhalve meter.

De scholen gingen dicht, subiet,
half Nederland zat thuis.
De andere helft vocht op IC
een ongelijke strijd
in menig ziekenhuis.
We dachten, ach de zomer komt
dan gaat het wel weer beter,
maar tot op heden zit je nog
met die anderhalve meter.

Geen reisje naar Mallorca dus,
of weekendje Parijs.
Onthaasten is de nieuwe trend,
met aandacht voor elkaar
en zomer in het nieuwe paradijs.
De teugels worden nu gevierd,
het gaat een beetje beter,
maar tot op heden zit je nog
met die anderhalve meter.

Maar als straks de vakantie komt,
dan neem ik het ervan.
Helaas wel hier in Nederland,
dat wordt wel even wennen,
omdat het echt niet anders kan.
De zon die schijnt, wat zeur ik toch,
ik voel me al veel beter,
al is het dan voorlopig nog
met die anderhalve meter.

frater Ton Oostveen

